

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 864/2009/Pan.
870/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

34/2010. (I. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) két budapesti lakos panaszos¹ 2009. október 2-án előterjesztett panaszát a 2010. január 27-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Ráckevei Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszosok 2009. szeptember 27-én Kiskunlacházán egy bejelentett nyilvános rendezvényen vettek részt a Petőfi Művelődési Központ és Könyvtár előtt. 17 óra 46 perckor észlelték, hogy az épület első emeleti tetőteraszán két, rendőregyenruhát viselő, feltételezhetően szolgálatban lévő személy tartózkodik. Egyiküket megkérdezték, hogy miért fotózza őket, azonban másodszori kérdésre sem kaptak választ.

17 óra 55 perckor nagyobb panoráma-felvétel készítése érdekében, a portás engedélyével felmentek a tetőteraszra és ott felvételeket készítettek. A korábban említett két rendőr a panaszosokról készített felvételt. A rendőrök nehezményezték a panaszosok megjelenését.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

További panoráma-képek készítése után a panaszosok visszatértek az épület előtti rendezvény helyszínére. Álláspontjuk szerint alapvető jogaikat sérti a nyilvános, békés rendezvényen a készletező és adatgyűjtés jellegű film és videó készítés, és az ezt sérelmező kérdésre a tájékoztatás megtagadása. A panaszosok ezután közölték a két rendőr főtörzsőrmester azonosítószámát.

A panaszosok kérték a fényképek és felvételek hivatalból való beszerzését és részükre történő kiadását.

A panaszosok egy további levélben újabb panaszt jelentettek be. E szerint, a fent leírt helyszínen 18 óra 55 perckor észlelték, hogy a teraszon, az előző panaszban már említett és azonosított két rendőr inzultálja egy ismerősüket és a társaságukban lévő ügyvédnőt. A panaszosok a teraszra mentek, ahol minősíthetetlen hangnemben beszélt a jelenlévőkkel a civil ruhában lévő, azonosítószámot nem viselő rendőrnő, aki magát nem igazolta. Többszöri felszólítás után egy másodpercre felvillantotta jelvényét. Végül csak az ügyvédnő többszöri kérésének hatására volt hajlandó nevét, azonosító számát közölni. A főhadnagynő társaságában volt még egy további rendőr (azonosító számát feljegyezték), aki köszönni nem volt képes, csak a „fokozott intézkedés” szavakat ismételte fennhangon. Azonosító számát rejtetten viselte, azt többszöri felhívás után volt csak hajlandó megmutatni és közölni. E személy igazolványokat kért intézkedés közlésének mellőzésével. A rendőr egy valahonnan kitépelt papírlapra felírta a jelenlévők személyes és lakcím adatait. Ennek okáról, jogalapjáról értelmes választ adni nem tudott. A korábban említett két rendőr pedig folyamatosan fényképezte, illetve kamerázta a jelenlévőket. Az egyik rendőr hívására megjelent a helyszínen parancsnokuk, egy alezredes (azonosító száma feljegyezve), aki lecsillapította az intézkedő rendőröket.

Panaszosok szerint alapvető jogaikat sértette a nyilvános, békés rendezvényen a készletező és adatgyűjtés jellegű film- és videó-készítés, mozgásszabadságuk korlátozása, adataik készletező gyűjtése és a tájékoztatás megtagadása. Kérték a felvételek lefoglalását és kiadását.

II.

A Testület a panaszban foglaltak vizsgálata érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatára útján felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől a történetekről.

A rendőrség által megküldött iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Ráckevei Rendőrkapitányság vezetője 2009. szeptember 25-én kelt egyedi utasításával az 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1), valamint (3) bekezdése alapján a rendőrkapitányság teljes illetékességi területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2009. szeptember 27-én 12 órától 27-én 22 óráig.

Az idézett jogszabályhely és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103 §-ának (11) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzés hatálya alatti rendőri teendőket a következők szerint határozta meg. A feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kíséri a Ráckevei Rendőrkapitányság illetékességi területén megtartandó rendezvényekre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházatsomag- és járműátvizsgálást hajt végre. A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában. Jogsértés esetében végrehajtja a szükséges intézkedést.

Az utasítás indokolásában olvasható, hogy a rendőrkapitányság illetékességi területén 2009. szeptember 27-én 16 órától 20 óráig a Jobbik Magyarországért Mozgalom Kiskunlacházi Szervezete az Új Magyar Gárda Mozgalommal együtt a kialakult közbiztonsági helyzetre történő figyelemfelhívás és a bűnözők által elkövetett cselekmények elleni fellépés céljából, a Kiskunlacháza, Munkácsi tér 1. szám alatti művelődési központ előtti téren, továbbá a Kinizsi úton, a Kinizsi út – Dobó út keresztezéséig rendezvényt tart. A rendezvényen előreláthatóan kb. 800 fő fog részt venni. Ebből az Új Magyar Gárda Mozgalom kb. 400 fővel, melyhez várhatóan mintegy 400 fő csatlakozik, túlnyomó részük helyi lakos. A szervezők megfelelő létszámú rendezőgárdáról gondoskodnak. A bejelentő és a rendezvény céljával szimpatizáló szervezetek által addig tanúsított magatartás alapján rendezavarásra, garázdaságra utaló cselekményre vonatkozóan konkrét információ nem jutott a rendőrség tudomására. A rendezvényhez kapcsolódó előző, korábban 2008. november 28-án, majd 2008. április 25-én és 2009. május 24-én megrendezett demonstráció során nem történt rendbontás. A rendezvényhez várhatóan nem csatlakoznak radikális csoportok, erre a szervezők kiemelt figyelmet fordítanak. A rendezvény a kialakult rossz közbiztonsági helyzetre és az erőszakos cselekményekre kívánja a figyelmet felhívni. Ott nagyobb számú részt vevő várható, számítani lehet kiemelten az Új Magyar Gárda mozgalom tagjainak érkezésére, ezért szükséges a rendőrség fokozott létszámban való jelenléte a rendezvény zavartalan lebonyolításához. A korábbi rendezvények viszonylag „jó” tapasztalatai, és radikális csoportok esetleges tervei hiányának ellenére fel kell készülni a rendezvény megzavarása vagy jogellenessé válása esetén teendő intézkedésekre. Az ott megjelenők esetlegesen szabálysértéseket és bűncselekményeket követhetnek el. Ezek feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése, egyesülési joggal visszaélés vétsége, és törvény vagy hatóság rendelkezése elleni izgatás vétsége lehetnek. Az esemény biztonságos lebonyolítása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszíneken és az oda vezető utakon indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése. Az utasítás ezután tartalmazza mindazoknak a jogszabályhelyeknek és az Alkotmánybíróság vonatkozó állásfoglalásának szövegét, amelyekre az egyedi utasítás támaszkodik.

2) A rendőrkapitányság vezetőjének jelentésében olvasható, hogy a rendezvény helyszínén 16 órától gyülekeztek az Új Magyar Gárda Mozgalom tagjai, kb. 150 fő, közülük mintegy 70 fő rendezőként volt jelen, és további 200-250 fő civil érdeklődő jelent meg a helyszínen.

A fokozott ellenőrzés hatálya alatt végzett szűrőmunka eredményeként 17 főt igazoltattak és ellenük szabálysértési feljelentést tettek felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése miatt.

Ezen felül 6 fővel szemben tettek szabálysértési feljelentést jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt, mert provokálták a rendezvény dokumentálását végző rendőröket és akadályozták őket a feladatuk ellátásában.

A Kiskunlacháza, Kinizsi utca 1. szám alatti művelődési ház felső teraszán a Készenléti Rendőrség két beosztottja egyenruhában szolgálati feladatot látott el. Feladatuk az volt, hogy az Rtv. 42. §-ában foglaltak alapján a művelődési ház előtti téren a Jobbik Magyarország és az Új Magyar Gárda Mozgalom által szervezett rendezvény videó- és fotódokumentálását végezték.

3) A kommunikációs kapcsolatokért felelős parancsnok jelentésében a következők olvashatók.

17 óra 50 perckor a kapitányságvezető utasítására két beosztottjával a művelődési központ teraszára ment, mert a két dokumentációs munkatárs segítséget kért, ugyanis őket ismeretlen személyek inzultálták, 1 méteren belüli távolságból kamerázták, zavarták munkájukat. A rendőrök kiérkezésének hatására az ismeretlen személyek elhagyták a helyszínt, de a terasz és a dokumentálást végző kollegák munkájának biztosítása érdekében ők ott maradtak.

A rendezvény befejezése után 18 óra 35 perckor a teraszra feljött hat személy, közöttük volt a két panaszos is. E személyek köszönés, jövetelük céljának közlése nélkül léptek a teraszra, majd ott a Készenléti Rendőrség munkatársait 1 méteren belüli távolságból kamerázni, fényképezni kezdték, munkájukban akadályozták, megzavarták őket. Jelvényt számukat, nevüket, beosztási helyüket kérték, majd közölték, hogy nincs joguk felvételeket készíteni bizonyos ombudsmani állásfoglalás alapján. A videofelvételt készítő egyik rendőrt egy tiltakozó utasította, hogy ne készítsen felvételt az arcáról, fenyegetően és agresszívan lépett fel vele szemben, majd megpróbálta a kameráját elfordítani. A rendőr testi épsége, illetve a kamera védelme érdekében a férfi kezét a kamerától eltolta és megpróbált hátrébb húzódni. Ekkor kérte a felvételt készítő rendőr, hogy a többiek igazoltassák a jelen lévő hat személyt.

A parancsnok, egy nő és öt férfi adatait egy félbehajtott A/4 méretű nyomtatópapírra jegyezte fel, mert a sok adat nem lett volna átlátható az intézkedés minden adatával összesítve, s mint ilyen nem lett volna alkalmas részletes rendőri jelentés

elkészítéséhez. A jegyzetet később, a kiskunlacházi kmb. irodán RK-lapokra átvezette, majd az eredetileg használt nyomtatópapírt iratmegsemmisítővel megsemmisítette. Az igazoltatott személyek az intézkedés folyamán végig flegma, kötekedő, visszautasító, provokáló magatartást tanúsítottak. Ellenkezni kívántak a rendőri intézkedéssel szemben, személyazonosságukat csak többszöri felszólítás után voltak hajlandók felfedni, személyi igazolvánnyal, valamint útlevelekkel. Az intézkedés során több alkalommal sérelmeztek, megkérdőjelezték az intézkedés jogalapját, annak ellenére, hogy az igazoltatás megkezdésekor közölték velük, hogy „fokozott ellenőrzést tartunk, ennek folyamán igazolják személyazonosságukat”. Egyébként az intézkedést napszaknak megfelelő köszönéssel, nevük és beosztási helyük, jelvéyszámuk közlésével kezdték meg, és szolgálati igazolványukkal igazolták magukat. A rendőri intézkedésről a Készenléti Rendőrség két említett munkatársa folyamatosan videofelvételt és fényképfelvételt készített.

Az igazoltatott hat személy több alkalommal közölte, hogy jogszerűtlenül és szakszerűtlenül járnak el, ezért panaszt és feljelentést fognak ellenük tenni. Álláspontjuk szerint a rendőrök fenyegetően és agresszívan léptek fel, személyes szabadságukban korlátozták őket és kifogásolták, hogy személyes adataikat rögzítették. Az első helyen említett panaszos azt kifogásolta legjobban, hogy az igazoltatás megkezdésekor a parancsnok hölgy megérintette a karját, azonban mindjárt meg is magyarázták neki, hogy figyelmen kívül hagyta a felszólítást személyazonosságának igazolására, továbbra is hátat fordított az intézkedésnek. A rendőr hölgy ezért érintette meg a karját. A panaszos ezzel szemben azt állította, hogy a rendőr megrángatta a karját, zaklatta, illetve félelemkeltően lépett fel vele szemben. Az igazoltatottak az összes intézkedő rendőr nevét, beosztási helyét, valamint jelvéyszámát elkérték, felírták. Az intézkedés sikeres befejezéséhez hozzájárult, hogy az igazoltatási vita közben a helyszínre vezényeltek 8 fő bevetési ruhát viselő rendőrt, akiknek jelenléte erősítette a már intézkedőket és parancsnokuk részletesen tájékoztatta az intézkedés alá vontakat a jogaikról és lehetőségeikről. Az intézkedés eredményes befejezése a jelentős létszámbeli erőfölénynek volt köszönhető.

A kommunikációs csoport parancsnoka az első helyen említett panaszossal szemben feljelentést tett jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt, a másik panaszos csupán jelenlétével támogatta a cselekményt, egyébként azonban a rendőri intézkedésnek alávetette magát.

4) A Testület megtekintette a rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételeket, ami alapján a következő állapítható meg: az egyik felvételen 17 óra 45 percnél látható nem egészen egy percre, amint két személy a rendőrökről videofelvételeket készít. Ezen időtartamon belül összesen hét másodpercen keresztül látható egy személy, aki kérdőre vonja az egyik rendőrt, hogy miért készít róla felvételt. Ezt követően 17 óra 53 perctől mintegy másfél percre keresztül látható, illetve a rendőr esetében hallható, hogy a teraszon megjelent két személyt arra kéri, fáradjon ki a teraszról, az egyik személy kérdőre vonja, hogy miért kellene kifáradnia onnan. A rendőr azt válaszolja, hogy nem szabad kamerázni. A két személy ezt követően hangosan leolvassa a rendőr azonosító számát, majd a rendezvényről készít

felvételeket. Eközben a rendőr folyamatosan felvételt készít róluk, majd az egyik személy újra felkéri, hogy nevezze meg a felvételkészítés jogalapját, a rendőr az Rtv. 42. §-át említi meg. 17 óra 56 perckor mindkét személy távozik a teraszról, a felvétel az épület belsejében folytatódik. Itt a másik személy az Új Magyar Gárda egyenruháját viselő személyeknek panaszolja a rendőri intézkedést, akik kivezetik őt a helyszínről.

A másik felvételen 18 óra 34 perckor látható egy harmadik személy (tehát nem a panaszosok egyike), aki tiltakozik az ellen, hogy róla felvételt készítenek, hivatkozva az adatvédelmi biztos jelentésére, amely álláspontja szerint kimondja, hogy nem lehet a demonstrációról felvételt készíteni. Ezt többször is elismétli. A felvételt készítő rendőr az Rtv. 42. §-ára hivatkozik, illetve felhívja a figyelmet arra, hogy az ombudsmani ajánlás arra vonatkozik, hogy nem lehet nyilatkoztatni a kamerába. Többen is kérdezik a rendőr nevét, aki szolgálati számát mondja be.

Eközben megérkezik egy civil ruhás rendőr, aki a következőket mondja: „Uram, fokozott ellenőrzés, F. F. A. rendőr főhadnagy vagyok, és személyi igazolványt kérek ellenőrzésre.” Arra a kérdésre, hogy miért, a r. fhdgy. elismétli a nevét, rendfokozatát, illetve a fokozott ellenőrzés tényét, amiről kérésre elmondja, hogy a kiskunlacházi rendezvény területére van elrendelve. A fent említett harmadik személy nem akarja magát igazolni, többszöri felszólításra sem. Arra a kérdésére, hogy miért kell magát igazolnia, a rendőr az azt válaszolja, „mert szeretném megtudni a személyazonosságát”. Az intézkedés alá vont megmutatja az igazolványát, közben az intézkedő, civil ruhás rendőr felmutatja az igazolványát a panaszban is említett ügyvédnek. Később újra, immár a panaszos kérésére – aki arra hivatkozik, hogy a rendőr nem igazolta magát, holott végig, az intézkedés folyamán hallótávolságon belül állt – elmondja nevét, szolgálati helyét, beosztását, és azonosító számát. Közben az egyik személy kérdőre vonja a rendőrt, hogy miért viszi el az igazolványát, aki erre azt a választ adja, hogy ott van a kollégájánál.

E kolléga közölte az azonosító számát, a nevét, illetve hogy ő a körzeti megbízott, a későbbiekben ezt többször is elismételte. Ezt követően percekig folyik a vita az igazoltatás jogszerűségéről, az igazoltatottak feljelentéssel és panasztétellel fenyegetik az intézkedő rendőröket. Közben a másik panaszos – aki ez alatt az idő alatt 2-3 lépés távolságból videofelvételt készített az eseményekről – megkísérli elhagyni a helyszínt, de ekkor a videofelvételt készítő rendőr felszólítja igazolványának átadására. Ezt a panaszos megtagadja, mondván, őt nem szólították fel személyazonosságának igazolására, és sérelmezi, hogy az intézkedő rendőr szabad mozgásában akadályozza. Ekkor a körzeti megbízott is odalép a panaszoshoz és közli vele: „Uram, fokozott rendőri intézkedés (...), fokozott rendőri intézkedést tartok (...)”.

18 óra 43 perckor a rendőr telefonján egy számot tárcsáz, közben a panaszban is említett ügyvéd újra az igazoltatás indokára kérdez rá, a rendőr ismételtén, háromszor is hivatkozik az elrendelt fokozott ellenőrzésre.

18 óra 44 perckor a rendőrnőt felváltja egy másik rendőr, akit a rendőrnő tájékoztat arról, hogy a teraszon az egyik jelenlévő kezével eltolta a felvételt készítő rendőr kameráját. A rendőr tájékoztatja a helyszínen lévőket – akik továbbra is sérelmezik, hogy az intézkedő rendőrnő nem azonosította magát, illetve a felvételt készítő rendőr nem árulta el a nevét – arról, hogy milyen jelek azonosítanak egy rendőrt („az egyenruhás rendőrt egyenruhája, jelvénye és jelvéyszámja igazolja”), illetve hivatkozik a fokozott ellenőrzésre, mint az igazoltatás jogalapjára. Ezt követően megjelenik egy személy, aki felszólítja a jelenlévőket, hogy hagyják el az épületet, folytassák az intézkedést kint, mert az intézmény dolgozói haza szeretnének menni, az intézményt be kell zárni. A vita ezt követően az épület előtt folytatódik. Az intézkedő rendőr tájékoztatja a jelenlévőket, hogy a biztosítás parancsnokához, illetve a Testülethez lehet panasszal fordulni. Az igazoltatott ügyvédnö kérdésére, hogy mi lesz a sorsa annak a papírcetlinek, amire felírták az adatait. Ekkor a rendőr hivatkozik a fokozott ellenőrzésre, illetve hogy az adatbázisokban ellenőrizni fogják az igazoltatottakat, hogy nem állnak-e körözés alatt, majd az iratot megsemmisítik, az intézkedő rendőrnök jelentést kell készítenie, amit lát a parancsnoka és eldönti, hogy megvalósult-e valamilyen bűncselekmény vagy szabálysértés, ha nem, az elkészült hivatalos jelentést egy évig az irattárban meg kell őrizni. A vita 18 óra 59 perckor ér véget, amikor a felek elköszönnek egymástól.

III.

A kifogásolt rendőri intézkedés érintette a panaszosok emberi méltóságához, tisztességéhez, illetve a személyes adataik védelméhez fűződő alapvető jogát.

A Testület a rendelkezésére álló iratokból a következőket állapította meg.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére – amelynek keretében az intézkedések zajlottak – jogszerűen került-e sor.

A fokozott ellenőrzésről szóló Rtv. 30. § (1)–(3) bekezdései szerint: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. § (1) bekezdése szerint: „A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.”

A fokozott ellenőrzés elrendeléséről a Testület már több korábbi állásfoglalásában – így pl. a 199/2009. (VII. 1.) számú, vagy a 200/2009. (VII. 1.) számú állásfoglalásaiban – kimondta, hogy az egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent, amely azonban nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét intézkedés nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

Annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület elfogadja a rendőrség indokolását, mely szerint egyrészt fel kell készülni a rendezvény megzavarása vagy jogellenessé válása esetén teendő intézkedésekre, másrészt az ott megjelenők esetlegesen szabálysértéseket és bűncselekményeket (felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése, egyesülési joggal visszaélés vétsége, és törvény vagy hatóság rendelkezése elleni izgatás vétsége) követhetnek el. A Testület megállapítása szerint a fokozott ellenőrzésnek a Ráckevei Rendőrkapitányság teljes illetékességi területére való elrendelése nem veszi kellőképpen figyelembe az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményét, ugyanis a rendezvény egy meghatározott helyen, Kiskunlacháza nagyközség területén került megtartásra, így **indokolatlan volt a fokozott ellenőrzés ilyen nagy területre történő elrendelése.**

2) Az ismert időpontban a Készenléti Rendőrség két tagja fotó- és videofelvételeket készített a rendezvény mozzanatairól. A felvétel készítésének helyéül azért választották a művelődési ház teraszát, mert onnan az érdeklődésre számot tartó teljes területet jól be lehetett látni, s emellett munkájukat elvileg másoktól elkülönülve végezhetnék.

A feladat ellátására az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdése adott felhatalmazást, amely szerint: „A Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.”

A két panaszos szintén felvételek készítésének szándékával ment fel – a portás engedélyével – a teraszra. Ott azonban elsősorban a munkájukat végző rendőröket fotózták, s amikor ők szintén felvételt készítettek a panaszosokról, felelősségre vonták őket, hogy milyen módon teszik ezt. A rendőrök állítólag nehezményezték, hogy ők is felmentek a teraszra. Ez után a helyszínt elhagyták.

Tekintettel az Rtv. 42. § (1) bekezdésére, a Testület megállapítása szerint a rendőrök jogszerűen készítettek felvételt a panaszosokról, ugyanis a panaszosok szintén a rendezvény résztvevői voltak, akik e tevékenységük kapcsán kapcsolatba kerültek a rendőrökkel. **E körben tehát nem sérült a panaszosok személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga.**

3) A panaszosok állítása szerint a helyszínen intézkedő civil ruhás rendőr nem igazolta magát és csak később, többszöri kérésre volt hajlandó elárulni a nevét és az azonosító számát, míg a társaságában lévő másik rendőr azonosítóját rejtetten viselte és csak többszöri felhívás után volt hajlandó megmutatni és közölni.

Az Rtv. 20. § (1) A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A videofelvételek megtekintése alapján a Testület a következőket állapította meg:

a) a videofelvételt készítő rendőr egyenruhát viselt, melyen jól látható helyen feltüntette azonosító számát, amit többször is közölt a panaszosokkal, bal karján pedig látható volt azonosító jelvénye.

b) az intézkedő rendőr intézkedésének megkezdésekor közölte nevét, szolgálati helyét, beosztását, a későbbiekben pedig felmutatta igazolványát, bemondta azonosítóját, mindegyiket több alkalommal is.

c) a körzeti megbízott intézkedésének kezdetekor, majd többször is közölte nevét, beosztását, illetve azonosító számát, mellkasán, bal, oldalon látható volt a jelvénye is, amit azonban az általa viselt láthatósági mellény többször is eltakart.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőrök eleget tettek az Rtv. 20. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek, az őket azonosító adatokat jól hallhatóan, többször is közölték a panaszosokkal, illetve a helyszínen jelen lévő egyéb

személyekkel, illetve hivatkoztak az elrendelt fokozott ellenőrzésre, mint az igazoltatás indokára, ezáltal eleget téve az Rtv. 20. § (2) bekezdésének. A civil ruhás rendőrő ugyan igazolványát nem az intézkedés kezdetekor, hanem pár perccel később mutatta fel, ezzel azonban a Testület álláspontja szerint nem követett el jogsértést, figyelemmel az eset körülményeire, a panaszosok és társaik, illetve az intézkedő rendőrök felfokozott hangulatára. A videofelvételek megtekintése után megállapítható az is, hogy a panaszosokat az intézkedő rendőrök egyike tájékoztatta a Testülethez való fordulás lehetőségéről, így megállapítható, hogy **e tekintetben nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.**

A Testület megállapította viszont **a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog csekély fokú sérelmét** a tekintetben, hogy a rendőri intézkedést dokumentáló panaszosokat a rendezvényről felvételeket készítő rendőr arra való hivatkozással küldte el, hogy nem lehet felvételt készíteni róla. A Testület már több korábbi állásfoglalásában – így például 107/2009. (IV. 22.) számú állásfoglalásban – is kiemelte, hogy fokozott közérdek fűződik ahhoz, hogy az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóak legyenek, hivatkozva az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozatára. A Testület ebből a megfontolásból arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés és videofelvétel készítése önmagában további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor (magánemberként) természetesen igénybe veheti a személyiségi jogvédelem eszközeit, de önmagában ez nem lehet rendőri intézkedés jogalapja. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszosokat végül nem érte a felvételkészítés miatt semmiféle retorzió, tevékenységüket tovább folytatták, illetve a későbbiekben is visszatérhettek a teraszra és további felvételeket is készíthettek, a Testület csekély fokúnak minősítette az elszenvedett jogsérelmet.

4) A panaszosok állítása szerint 18 óra 55 perckor ismét a teraszra mentek, mert látták, hogy társaikat a korábban említett, felvételeket készítő két rendőr inzultálja, a tetőre érve pedig hallották, hogy további rendőrök minősíthetetlen hangnemben beszélnek más jelenlévőkkel. A rendőrök az ott lévőkötől igazolványokat kértek, igazoltatni akartak, okot nem közöltek, csak a „fokozott intézkedés” szavakat ismételték.

A rendőri jelentések szerint a videofelvételeket készítő rendőrök munkáját zavaró, őket provokáló, majd az általuk segítségül hívott további rendőrökkel is szembeszegülő panaszosok és társaik igazoltatása feltétlenül indokolt volt.

A panaszosokkal szemben foganatosított intézkedésekkel kapcsolatosan a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-a alapján a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítás, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén (...) tartózkodókat igazoltathatja.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-a értelmében a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.

Megállapítható, hogy a jogszabályi háttér meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmazásával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta mögöttes felhatalmazást jelent.

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésével teljes mértékben megkerülhető az igazoltatás célhoz kötöttségének és megalapozottságának követelménye. Vizsgálható egyfelől, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének feltételei a Testület szerint – a fent kifejtetteknek megfelelően – fennálltak.

Tekintettel arra, hogy a panaszosok által fényképezett rendőröknek segítségül kellett hívniuk kollégáikat, ugyanis a panaszosok és társaik magatartásukkal akadályozták a rendőri intézkedést (vagyis felvételek készítését a rendezvényről), amivel felszólítás hatására sem hagytak fel, a Testület arra az álláspontra jutott, hogy jogszerűen lehetett igazoltatást foganatosítani a fokozott ellenőrzésre való hivatkozással, a foganatosított intézkedés nem volt egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A Testület a szabálysértési feljelentésre okot adó cselekménnyel kapcsolatban nem foglal állást, ugyanis az hatáskörén kívül esik, elbírálása a szabálysértési hatóság feladata.

5) A panaszos állítása szerint – mellyel a rendőri jelentés tartalmilag egyezett – adatait az intézkedő rendőrnek egy lapra jegyezte fel.

A Testület utalni kíván ezzel kapcsolatban a 126/2008. (X. 29.) számú állásfoglalására, amiben egy ehhez hasonló esetet vizsgált. Akkor megállapította, hogy az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat ebben az állásfoglalásban is említett jogszabályi rendelkezések szerint lehetőséget ad az intézkedő rendőrnek az igazoltatott adatainak rögzítésére, ha arra további intézkedés, eljárás, vagy egyéb körülmények miatt szükség van. Ez a Rendőrség számára a személyes adatok védelméhez való alapvető jog törvényes korlátozásának lehetőségét [Rtv. 17. § (1) bekezdés] teremti meg. Az alapvető jogokat azonban a Rendőrség – feladatának ellátása során – csak a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ez a rendelkezés biztosítja azt, hogy a Rendőrség általi alapjogkorlátozások során az Rtv.-ben, és egyéb a Rendőrségre vonatkozó jogszabályokban foglalt garanciális elemek, biztosítékok mindenképpen érvényre jussanak.

A Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy az igazoltatott adatait igazoltató lapon kell rögzíteni. Az adatrögzítés ugyanis csak ebben az esetben követhető nyomon és ellenőrizhető vissza, csak ilyen formában felel meg a jogszabályi rendelkezéseknek. Ha az igazoltatás során történő adatrögzítés nem az e célra rendszeresített igazoltató lapon történik, akkor az igazoltatott személyes adatainak további sorsa kikerül a jogszabályi kontroll alól, és fennáll annak a lehetősége, hogy a szigorú törvényi garanciák – mint pl. a felhasználhatóságra és a megsemmisítésre vonatkozó szabályok – sérülnek, vagy egyáltalán nem érvényesülnek. Ettől még az intézkedő rendőr ilyen esetben is figyelemmel lehet a jogszabályi biztosítékokra, és nem feltétlenül sérül az igazoltatott alapvető joga; de mivel nem a Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdésének megfelelően rögzíti az igazoltatott adatait, legalább is a lehetősége megteremtődik annak, hogy az említett biztosítékokat mellőzni lehessen. Ez pedig kiszámíthatatlan, bizonytalan helyzetet teremt az igazoltatott számára, melyben nem tudhatja biztosan, hogy adott esetben személyes adatait a jogszabályoknak minden tekintetben megfelelően fogják-e kezelni. Ilyen esetekben tehát megvalósulhat az intézkedés alá vont személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának sérelme.

Jelen esetben azonban az intézkedést foganatosító körzeti megbízott az aznap készült rendőri jelentésben is rögzítette, hogy a körzeti megbízotti irodán jegyzetei alapján kiállította az RK-lapot, jegyzeteit pedig iratmegsemmisítővel megsemmisítette. A Testület egy munkatársa telefonon felvette a kapcsolatot a Ráckeve Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Közrendvédelmi Alosztály vezetőjével, aki megerősítette a megsemmisítés tényét.

Ugyan jelen esetben megsemmisítésre kerültek a fent említett lapok, a Testület álláspontja szerint önmagában a jogsérelem bekövetkeztének veszélye megalapozza a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jog csekély fokú sérelmét.

6) A panaszosok sérelmezték az intézkedést foganatosító rendőrök által alkalmazott hangnemet is, a Testület azonban a rendelkezésre álló videofelvételek alapján e körben nem állapít meg alapjogsérelmet. Az intézkedő rendőrnő és később érkező társa az intézkedést nyugodt hangon kezdték meg, nem sértegették a velük kiabáló, szavukba vágó jelenlévőket. Ugyan a civil ruhás rendőrnő többször is emelkedett hangon beszél több – nem panaszos – személlyel, ez azonban leginkább annak tudható be, hogy a folyamatos kiabálás közepette nem tudott másképpen, hallható módon válaszolni a kérdésekre. A jogszerű rendőri intézkedésnek többen is ellenszegültek, tehát kényszerítő eszközök alkalmazására is sor kerülhetett volna, ennek ellenére az intézkedő rendőrnő a hangja megemelésével próbálta a jelenlévőket rábírní személyazonosságuk igazolására. Mindezekon túl a videofelvételek alapján megállapítható, hogy magukkal a panaszosokkal szemben egyik intézkedő rendőr sem viselkedett tiszteletlenül, velük nem kiabáltak. **Így e tekintetben a Testület nem tudta megállapítani a panaszosok emberi méltóságához fűződő alapvető jogának sérelmét, a többi, a helyszínen jelen lévő személy pedig nem élt panasszal a Testület előtt.**

7) A videofelvételek megtekintése alapján megállapítható, hogy a rendőri jelentésben megemlített azon esemény, mely szerint az intézkedő rendőrnő az intézkedés alá vontak kifogása szerint rángatta az egyik panaszos kezét, valójában nem a panaszosra, hanem egyik nem panaszos társára vonatkozik és a rendőrnő nem e személy karját, hanem a nyakában lógó, fényképpel ellátott kártyát fogta meg és próbálta azt elolvasni, amikor e személy többszöri felszólítás ellenére sem igazolta magát, hanem elfordult tőle. Az érintett a kártyát felháborodottan kitépte a rendőrnő kezéből, közben a háta mögött – és ezért takarásban – álló ügyvédnö kifogásolta, hogy a rendőrnő rángatja a fent említett személy karját.

IV.

A Testület állásfoglalása szerint az ügyben a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának csekély fokú sérelmére került sor azért, hogy a rendőri intézkedés dokumentálása közben az érintett rendőr arra hivatkozva, hogy az intézkedést nem szabad lefénnyképezni, megpróbálta őket a helyszínről elküldeni. Csekély fokban sérült továbbá a panaszosok személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga azért, hogy nem az előírásnak megfelelően, igazoltató lapokra került sor a panaszosok adatainak rögzítése. Nem állapított meg a Testület alapjogsérelmet viszont a többi panaszolt intézkedés tekintetében.

Mindezek alapján a Testület az Rtv. Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. január 27.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület